



BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

*AGENCIJE ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU*



URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI

**AGENCIJE ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2018. GODINU**

Broj: 03-16-1-785/19

Sarajevo, srpanj 2019. godine

Kazalo

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	5
MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA.....	5
MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	7
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	9
1. KRITERIJI	9
2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	9
3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	10
3.1 Ustrojstvo i rukovođenje	10
4. PRORAČUN	11
5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	11
5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna.....	11
5.1.1 Ugovori o djelu.....	12
5.2 Pregled prihoda i primitaka.....	12
5.3 Bilanca stanja.....	13
5.4 Pregled dinamike upošljavanja	13
6. JAVNE NABAVE.....	14
7. OSTALO	15
7.1 Esencijalni popis lijekova	15
7.2 IT sustav.....	16
8. KOMENTARI	17
PRIVICI.....	18

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća, i u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija)** koja obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2018. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, financijska izvješća **Agencije** prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2018. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje

Reviziju smo obavili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o **Agenciji** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo **Agencije** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijave ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su temeljeni na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U svezi s revizijom finansijskih izvješća **Agencije** za 2018. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Agencije** za 2018. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili sukladno Zakonu o reviziju institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o **Agenciji** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- Nije donesen Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta sukladno važećim odlukama Vijeća ministara BiH (točka 3.1. Izvješća).
- Netransparentno i učestalo angažiranje osoba putem ugovora o radu na određeno vrijeme bez provođenja natječajne procedure (točka 5.4. Izvješća).
- Odluka o popisu esencijalnih lijekova u Bosni i Hercegovini još uvijek nije upućena u proceduru usvajanja prema Vijeću ministara BiH iz razloga što Ministarstvo financija i trezora nije dalo svoje mišljenje o istoj, iako je Agencija više puta upućivala Prijedlog navedene odluke na mišljenje Ministarstvu financija i trezora BiH (točka 7.1. Izvješća).

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo **Agencije** je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije sukladne propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrhovito i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje **Agencije**,

prema definiranim kriterijima, usklađeno s relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu financijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 16.07.2019. godine

GLAVNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.




Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:




- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o financiranju institucija BiH.

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Agencije za 2017. godinu, sačinio Izvješće o finansijskoj reviziji te izrazio pozitivno mišljenje na finansijska izvješća Agencije i pozitivno mišljenje na usklađenost poslovanja, uz skretanje pozornosti na upošljavanje u Agenciji koje, u određenim slučajevima, nije vršeno uz dosljednu primjenu Zakona o radu u institucijama BiH, neusuglašenost Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Agencije s važećim odlukama Vijeća ministara BiH, nedostatke i slabosti u procesu javnih nabava te probleme u svezi donošenja Odluke o popisu esencijalnih lijekova u Bosni i Hercegovini. U Izvješću su dane preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti. Agencija je postupila sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija BiH i izvijestila nas o poduzetim aktivnostima na realizaciji danih preporuka u cilju nadilaženja nepravilnosti identificiranih u izvješću o obavljenoj reviziji za 2017. godinu.

Uvidom u poduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuke:

Ocjena realizacije preporuka	Realizirana	Realizacija u tijeku	Nerealizirana
Poduzete su aktivnosti u cilju unaprjeđenja sustava izvješćivanja u dijelu koji se odnosi na korištenje službenih vozila, a sukladno Pravilniku o korištenju službenih vozila Vijeća ministara BiH.			
Agencija još uvijek nije provela proceduru usklađivanja pravilnika o unutarnjem ustrojstvu s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.			
Ponovno su angažirane osobe putem ugovora o djelu za poslove predviđene sistematizacijom radnih mjesta.			

Agencija je nastavila s konstantnim upošljavanjem na određeno vrijeme bez provođenja javnog oglasa.			
Unaprijeđen je sustav unutarnjih kontrola vezano za provođenje procedura javnih nabava glede planiranja javnih nabava i realizaciju ugovora. Međutim, ponovno su uočene određene slabosti sustava unutarnjih kontrola kod javnih nabava.			
Još uvijek nije usvojena Odluka o esencijalnom popisu lijekova BiH, odnosno nije pribavljeno mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH na prijedlog Odluke. Realizacija ove preporuke ne ovisi o Agenciji i ista je uvjetovana postupanjem mjerodavnih institucija.			

3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Agencija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

U Agenciji je, sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH i podzakonskim aktima, u cijelosti implementiran sustav financijskog upravljanja i kontrole. Agencija je dokumentirala i mapirala ključne poslovne procese te utvrdila i procijenila rizike koji mogu utjecati na realizaciju ciljeva. Također, Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH blagovremeno je dostavljeno Godišnje izvješće o financijskom upravljanju i kontroli za 2018. godinu. Tijekom 2018. godine ažurirani su pojedinačni registri rizika.

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, unutarnju reviziju Agencije obavlja Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH. U 2018. godini nije bilo aktivnosti unutarnje revizije poslovnih procesa Agencije.

3.1 Ustrojstvo i rukovođenje

Unutarnje ustrojstvo i način rada Agencije utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu na koji je Vijeće ministara BiH dalo suglasnost 21.10.2010. godine. Važećim Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Agencije sistematizirana su radna mjesta za 160 izvršitelja, a zaključno s 31.12.2018. godine u Agenciji je bilo 103 uposlenih. Tijela Agencije su: Stručno vijeće, ravnatelj i povjerenstva Agencije. Za upravljanje Agencijom odgovoran je ravnatelj Agencije kojeg je Vijeće ministara BiH 06.03.2018. godine imenovalo na mandatno razdoblje od četiri godine.

Agencija još uvijek nije uskladila Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu s Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH i Odlukom o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva organa uprave BiH. Naime, institucije Vijeća ministara BiH su bile u obvezi da do kraja travnja 2014. godine usklade pravilnike o unutarnjem ustrojstvu s navedenim odlukama. Agencija je prethodnih godina pokretala aktivnosti na usuglašavanju Pravilnika Agencije s navedenim odlukama Vijeća ministara BiH. Međutim, konstatirano je kako još uvijek nisu pribavljena potrebna mišljenja od nadležnih institucija na prijedlog pravilnika, odnosno kako je cjelokupna procedura praktički još uvijek na samom početku.

PREPORUKA 1

Agencija treba intenzivirati aktivnosti u svezi usuglašavanja pravilnika o unutarnjem ustrojstvu s definiranim načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva organa uprave BiH.

4. PRORAČUN

Agencija je Ministarstvu financija i trezora BiH dostavila zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2018. godinu u ukupnom iznosu od 5.999.000 KM te je planirala ostvariti prihode u iznosu od 7.727.000 KM. Rashodi su projicirani na bazi od 103 uposlenika.

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu¹, Agenciji su odobrena sredstva u iznosu od **5.989.000 KM**, što je za 208.000 KM više u odnosu na prethodnu godinu. U okviru odobrenog iznosa predviđena su i sredstva od prodaje stalnih sredstava u iznosu od 5.000 KM, koja će se moći koristiti nakon što se realizira prodaja i ostvari prihod. Agencija je raspolagala i s prenijetim sredstvima iz 2017. godine na temelju programa posebne namjene Primljeni transferi od Republike Srpske – naknada štete od poplava, u iznosu od 699 KM. Ova sredstva nisu korištena u 2018. godini.

Agencija je tijekom godine, sukladno Instrukciji o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika za 2018. godinu i odlukama Ministarstva financija i trezora BiH, u dva navrata prestrukturirala rashode u ukupnom iznosu od 243.500 KM. Umanjena su raspoloživa sredstva na poziciji troškova zakupa (35.000 KM), a uvećana raspoloživa sredstva na pozicijama troškova tekućeg održavanja (215.000 KM) i nabave opreme (28.500 KM). Prestrukturiranja rashoda su ocijenjena kao opravdana.

Agencija je sačinila Izvješće o radu za 2018. godinu i uputila ga u proceduru pribavljanja potrebnih mišljenja koja je još uvijek u tijeku.

5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Agencija je sačinila Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje 01.01.-31.12.2018. godine i blagovremeno ga dostavila nadležnim organima i institucijama.

Godišnje izvješće je sačinjeno sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Instrukciji za sačinjavanje godišnjeg izvješća o izvršenju Proračuna proračunskih korisnika, a koje sadrži cjelovito i detaljno obrazloženje nastalih troškova u izvještajnom razdoblju.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zbrojno, u razdoblju od 1.1. do 31.12.2018. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 5.137.359 KM, što je u odnosu na raspoloživa sredstva manje za 852.340 KM, odnosno izvršenje proračuna iznosi 86%. Izvršenje proračuna je na razini izvršenja iz prethodne godine. U ukupnim rashodima Agencije udio plaća i naknada uposlenih je 53%, udio materijalnih troškova je 42%, a udio kapitalnih ulaganja 5%.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 8/18

Financijski značajniji rashodi odnose se na: bruto plaće i naknade plaće (2.420.566 KM), troškove tekućeg održavanja (883.432 KM) i ugovorene usluge (372.941 KM)

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u prilogu Izvješća.

5.1.1 Ugovori o djelu

Agencija je tijekom godine angažirala ukupno deset osoba po osnovu ugovora o djelu, od kojih je šest angažirano u kontinuitetu većim dijelom godine. Uglavnom se radi o poslovima koji su sistematizirani važećim Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i to za poslove pripreme dokumentacije za upise u registre veleprometnika, daktilografske poslove, komunikacije s medijima, zaprimanje prijava sumnji na neželjena djelovanja lijekova te obavljanje ekonomskih i finansijsko-računovodstvenih poslova. Jedna osoba angažirana je tijekom devet mjeseci, a koja je stekla uvjete za umirovljenje i kojoj je sukladno važećim propisima isplaćena otpremnina. Za ove namjene je tijekom godine utrošeno ukupno 66.023 KM (neto bez poreza i doprinosa) što je za 27.177 KM veći iznos u odnosu na prošlu godinu. Ugovori se zaključuju svaki mjesec, a na kraju mjeseca dostavljaju se mjesečna izvješća o radu osoba angažiranih po ovom osnovu. U 2019. godini su sukladno Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH popunjena dva radna mjesta za koja su vršeni angažmani po ugovoru o djelu dok je za ostala radna mjesta nastavljena praksa upošljavanja po ugovoru o djelu.

Smatramo kako je praksa angažiranja osoba putem ugovora o djelu netransparentna i neprihvatljiva za javni sektor, a ovakav angažman bi trebalo vršiti samo u izuzetnim i opravdanim slučajevima i to za poslove koji se javljaju povremeno.

PREPORUKA 2

Ponovo preporučamo Agenciji da detaljno analizira angažman osoba putem ugovora o djelu, posebice za poslove koji predstavljaju vršenje redovitih poslova iz djelokruga rada Agencije.

5.2 Pregled prihoda i primitaka

Na temelju Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima te Pravilnika o visini i načinu plaćanja troškova za obavljanje poslova Agencije², utvrđena je vrsta i visina, kao i način plaćanja troškova za usluge koje obavlja Agencija.

U finansijskim izvješćima Agencije prikazani su prihodi u ukupnom iznosu od 9.796.500 KM, što je za oko 26% više u odnosu na planirano. Uzroci neproporcionalnog izvršenja prihoda u odnosu na planirane obrazloženi su u tekstualnom dijelu finansijskih izvješća. Finansijski najznačajniji iznosi prihoda odnose se na naplatu posebnih naknada i pristojbi (9.459.694 KM) u okviru kojih prevladavaju prihodi od naknada za izdavanje, obnovu i izmjenu dozvole za stavljanje lijeka u promet (5.402.639 KM) i prihodi od kontrole kvaliteta lijeka (2.070.212 KM).

Agencija kontinuirano provodi aktivnosti na jačanju sustava unutarnjih kontrola u svezi obračuna i praćenja naplate prihoda. Uspostavljene su odgovarajuće vanbilančne evidencije, sačinjavaju se mjesečna izvješća o usuglašavanju ostvarenih prihoda po vrstama prihoda te se poduzimaju mjere u slučaju neusuglašenosti.

² Službeni glasnik BiH, broj 70/09

5.3 Bilanca stanja

Ukupna aktiva Agencije na 31.12.2018. godine prikazana je u iznosu od **2.390.006 KM**, a sastoji se od kratkoročnih potraživanja (47.633 KM) i neotpisane vrijednosti stalnih sredstava (2.342.373 KM).

U aktivi Agencije, na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja, iskazan je saldo od 307.670 KM nenaplaćenih potraživanja od komitenata Agencije iz prethodnih godina. Za ova potraživanja, putem Pravobraniteljstva BiH, pokrenuti su sudski postupci pred nadležnim sudovima za naplatu potraživanja. Sukladno Pravilniku o računovodstvu za korisnike proračuna institucija BiH, zbog neizvjesnosti naplate, ova potraživanja su korigirana putem ispravke vrijednosti potraživanja.

Pasiva Agencije iskazana je u zbrojnom iznosu od **3.195.356 KM**, a čine je kratkoročne tekuće obveze (439.767 KM), obveze prema uposlenim za plaće i naknade (230.247 KM), kratkoročna razgraničenja (182.968 KM) i izvori sredstava (2.342.373 KM). Kratkoročne tekuće obveze se najvećim dijelom (414.438 KM) odnose na obveze prema dobavljačima. Obveze prema uposlenim odnose se na obveze za bruto plaće i naknade plaća za prosinac 2018. godine koje su izmirene početkom 2019. godine. Kratkoročna razgraničenja se najvećim dijelom (138.279 KM) odnose na razgraničene obveze temeljem zaključenih ugovora koje su planirane u proračunu tekuće godine, a čiji će računi ili konačne situacije biti ispostavljeni u narednoj fiskalnoj godini.

Agencija je popisala sredstva, potraživanja i obveze te sitan inventar i materijal na dan 31.12.2018. godine. Postupcima revizije nisu utvrđene nepravilnosti prilikom popisa.

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u prilogu Izvješća.

5.4 Pregled dinamike upošljavanja

Prema pregledu dinamike upošljavanja u razdoblju od 01.01. do 31.12.2018. godine, u Agenciji je planirano 103 uposlenih koliko je i bilo uposleno na dan 31.12.2018. godine.

Tijekom godine u Agenciji je bilo uposleno šest osoba na određeno vrijeme. Jedna državna službenica koja je bila angažirana na određeno vrijeme, nakon javnog oglasa primljena je na određeno vrijeme kao zamjena uposlenice na porodijskom odsustvu uz suglasnost Agencije za državnu službu BiH, dok su dva državna službenika eksternim premještanjem s nižih razina vlasti (Gradska uprava Banja Luka i Općina Jezero) uz potrebne suglasnosti uposlena na neodređeno vrijeme. Vijeće ministara BiH je početkom godine imenovalo zamjenicu direktora na mandatno razdoblje od četiri godine.

Kao i prethodne godine, Agencija je nastavila praksu upošljavanja namještenika na određeno vrijeme bez provođenja procedure javnog oglasa pozivajući se na članak 9. i članak 16. Zakona o radu u institucijama BiH. Člankom 9. stavak (1) točka c) Zakona definirano je kako se javni oglas ne raspisuje za prijem u radni odnos uposlenika na određeno vrijeme do tri mjeseca kada zbog hitnosti obavljanja posla, iznenadnog povećanja obima posla i iznenadne odsutnosti uposlenika nije moguće pravodobno provesti javni oglas. Člankom 16. stav 3. definirano je da za obavljanje izvanrednih, privremenih ili povremenih poslova ili poslova čiji se opseg privremeno i nepredviđeno povećao, a koji nisu trajnijega karaktera, kao i radi zamjene dulje vrijeme odsutnog uposlenika, može se zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme dok traju potrebe za obavljanjem tih poslova, odnosno do povratka odsutnog uposlenika, a najdulje dvije godine. Angažiranje je vršeno na sistematiziranim radnim mjestima po tri mjeseca bez prekida ugovora o radu između dva angažmana.

Agencija je tijekom 2017. i 2018. godine nekoliko puta upućivala zahtjev Vijeću ministara BiH radi odobravanja novog upošljavanja stručnog laboratorijskog kadra i to 15 izvršitelja iznad

broja odobrenog Zakonom o proračunu za 2018. godinu. Agencija nije tražila suglasnost za upošljavanje na mjesta koja su trenutačno popunjena na određeno vrijeme, niti je raspisivala oglase za te poslove, niti za poslove koji se obavljaju po ugovoru o djelu.

Po preporukama Ureda za reviziju, Agencija je u veljači 2019. godine, a nakon dobivene suglasnosti Vijeća ministara BiH za novo upošljavanje, tri od navedenih šest uposlenika koji su bili uposleni dulje razdoblje na određeno vrijeme, uposlila na neodređeno vrijeme nakon provedenog javnog oglasa. Također je po istoj suglasnosti u tijeku natječajna procedura upošljavanja tri državna službenika.

Nismo se mogli uvjeriti kako je upošljavanje na određeno vrijeme izvršeno zbog hitnosti i nepredviđenog povećanja posla koje nije trajnog karaktera obzirom kako se angažiranje vrši već dulje vremensko razdoblje. Iako je Zakonom o radu u institucijama BiH predviđena mogućnost upošljavanja na određeno vrijeme bez provođenja natječajne procedure, smatramo kako je ovakav način upošljavanja netransparentan i trebao bi se koristiti samo u izuzetnim slučajevima predviđenim ovim Zakonom.

PREPORUKA 3

Sugeriramo Agenciji da preispita opravdanost učestalog angažmana osoba po ugovoru o radu na određeno vrijeme, a sve u cilju što transparentnijeg procesa upošljavanja.

Tijekom godine Agenciju su napustila tri državna službenika od čega dva zbog stjecanja uvjeta za umirovljenje i jedan istupanjem iz državne službe na osobni zahtjev. Tri državna službenika su nakon internog oglasa unaprijeđena na radna mjesta sa višim platnim razredom, dok su tri uposlenika interno raspoređena na drugo radno mjesto.

6. JAVNE NABAVE

Agencija je donijela Plan javnih nabava za 2018. godinu kako je propisano Zakonom o javnim nabavama te četiri izmjene i dopune Plana nabava. Za svaki postupak javne nabave, odlukom direktora, formirano je povjerenstvo koje provodi postupak javnih nabava.

Prema prezentiranim podacima, Agencija je u 2018. godini provela procedure izbora najpovoljnijeg dobavljača ukupne vrijednosti od 1.596.648 KM. Provedena su ukupno 52 postupka javnih nabava, od čega 24 otvorena postupka ukupne vrijednosti 962.684 KM, 25 konkurentskih postupaka ukupne vrijednosti 384.446 KM te tri pregovaračka postupka ukupne vrijednosti 249.518 KM. Ostale procedure realizirane su putem izravnih sporazuma.

Agencija je, sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije, predvidjela provođenje e-aukcije za postupke javne nabave kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterij za dodjelu ugovora za 65% od ukupno planiranih postupaka javnih nabava.

Predmetom revizije bile su određene, finansijski značajnije i prema profesionalnoj prosudbi rizičnije procedure javnih nabava (nabava usluga eksterne validacije opreme u vrijednosti od 73.084 KM, nabava usluga putničke agencije za nabavu avio karata i organizaciju službenih putovanja u vrijednosti 59.829 KM, nabava računara i računarske opreme u vrijednosti od 56.700 KM, nabava usluga sanacije podrumskih prostorija 84.561 KM, iznajmljivanje data centra 145.200 KM, nabava usluga eksterne validacije u vrijednosti od 68.692 KM, nabava goriva u vrijednosti od 102.409 KM i nabava lož ulja u vrijednosti od 50.000 KM).

Agencija je u odnosu na prethodnu godinu unaprijedila sustav unutarnjih kontrola u dijelu javnih nabava, s tim da su u tekućoj godini uočeni određeni nedostaci vezani za sastavljanje tehničkih

specifikacija (nabava UPS uređaja za server sobu i baterije za UPS, nabava potrošnog materijala), koji su bili i predmet žalbi ponuđača na tendersku dokumentaciju u 2018. godini. Također, u proceduri nabave usluga eksterne validacije opreme tenderskom dokumentacijom je definirano kako se ponuda zajedno s pripadajućom dokumentacijom dostavlja na jednom od službenih jezika u BiH, a dobavljač je ovlaštenje od proizvođača opreme za instalaciju, pružanje usluga validacije i servisa opreme te certifikat za uposlenog servisera dostavio na engleskom jeziku.

PREPORUKA 4

Potrebno je više pažnje posvetiti sačinjavanju tenderske dokumentacije, a posebno u dijelu tehničkih specifikacija, kako bi se osiguralo da ista bude nediskriminirajuća prema dobavljačima te osigurava pravičnu i aktivnu konkurenciju na tržištu. Također, potrebno je u svim slučajevima cijeniti dostavljene ponude sukladno zahtjevima definiranim u tenderskoj dokumentaciji.

7. OSTALO

7.1 Esencijalni popis lijekova

Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima je propisan postupak utvrđivanja popisa esencijalnih lijekova u BiH. Lijekovi s popisa esencijalnih lijekova u BiH čine minimum lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, kao i minimum lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti.

Prema navedenom Zakonu, Povjerenstvo za lijekove priprema, razmatra, te predlaže Stručnom vijeću popis esencijalnih lijekova, a Stručno vijeće Agencije je dužno dostaviti prijedlog popisa esencijalnih lijekova Vijeću ministara BiH, uz prethodno pribavljanje suglasnosti nadležnih entitetskih ministarstava i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta BiH. Temeljem toga, Vijeće ministara BiH bi trebalo najmanje svake dvije godine utvrditi popis esencijalnih lijekova u BiH.

Premda je Agencija u proteklom razdoblju poduzimala aktivnosti iz svoje nadležnosti, Prijedlog odluke o popisu esencijalnih lijekova u BiH još uvijek nije usvojen, odnosno upućen prema Vijeću ministara BiH. Naima, Stručno vijeće Agencije je koncem 2015. godine usvojilo Prijedlog odluke o popisu esencijalnih lijekova u BiH, a Agencija je materijal uputila u daljnju proceduru. Pribavljena su pozitivna mišljenja od Agencije za ravnopravnost spolova i Ureda za zakonodavstvo BiH. Međutim, Ministarstvo financija i trezora BiH nije dalo svoje mišljenje. Agencija je uputila više urgencija prema Ministarstvu financija i trezora BiH te ukazala na važnost donošenja Odluke o esencijalnom popisu lijekova u BiH, međutim nije bilo očitovanja Ministarstva financija i trezora, bez čijeg mišljenja materijal u svezi esencijalnog popisa ne može biti upućen prema Vijeću ministara BiH. Esencijalni popis lijekova obuhvaća samo najuži krug ključnih lijekova koje je država dužna osigurati za minimum zdravstvene zaštite stanovništva, a imajući u vidu najčešće bolesti podneblja u kojem stanovništvo živi. Predloženi esencijalni popis lijekova je izrađena na temelju Popisa esencijalnih lijekova Svjetske zdravstvene organizacije.

Posljedica neusvajanja esencijalnog popisa lijekova je nejednaka dostupnost minimuma lijekova građanima Bosne i Hercegovine koji se propisuju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, kao i minimuma lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti.

PREPORUKA 5

Smatramo kako o navedenom problemu Agencija treba upoznati više razine vlasti.

7.2 IT sustav

Agencija raspolaže informacijskim sustavom koji je u značajnoj mjeri specifičan za djelatnost Agencije. Budući kako Agencija ne posjeduje izvorni kod za aplikacije, nije u mogućnosti ostvariti konkurenciju na tržištu u cilju dobivanja povoljnije cijene održavanja. Također, za druge aplikacije kao što je Poslovni informacijski sustav (PIS) napravljen za potrebe Agencije od lokalnog dobavljača, Agencija ne posjeduje izvorni kod. Zbog navedenog, Agencija u značajnoj mjeri ovisi o dobavljačima u čijem je vlasništvu izvorni kod aplikacija.

PREPORUKA 6

Uzimajući u obzir visoke cijene ovakvog načina održavanja aplikacija, u dijelu gdje je to moguće, (npr. PIS) neophodno je napraviti analizu isplativosti održavanja postojećih aplikacija te predložiti najekonomičniji model održavanja sustava.

Informacijski sustav Agencije se nalazi u iznajmljenom data centru dobavljača. Prilikom nabave usluga s jedinim ponuđačem koji je dostavio ponudu, sklopljen je okvirni sporazum u iznosu od 174.000 KM te ugovor na razdoblje od 12 mjeseci u iznosu 169.884 KM. Agencija nema pisanu analizu koja potvrđuje kako je postojeći način ugovaranja usluge optimalan, odnosno kako je iznajmljivanje usluge najbolje i najekonomičnije rješenje.

PREPORUKA 7

Potrebno je uraditi pisanu analizu koja će odrediti strateški pristup osiguravanja potrebnih IT servisa na najbolji i najekonomičniji način.

8. KOMENTARI

Agencija je u ostavljenom roku dostavila komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2018. godinu u kojima nije izrazila primjedbe na iznesene nalaze i preporuke te je stoga ovo Izvješće konačno, bez korekcija u odnosu na Nacrt Izvješća.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Danijel Jozić, viši revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Anisa Jusić, revizor, v.r.

Enes Alić, revizor, v.r.

Nerman Velić, IT revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete financijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Privici

Tablica I. – Pregled rashoda proračuna za 2018. godinu

Tabela II. – Bilanca stanja na 31.12.2018. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2018. godinu

Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Procenat 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	5,625,000	-28,500	5,596,500	4,857,647	87
Bruto plaće i naknade	2,545,000		2,545,000	2,420,566	95
Naknade troškova zaposlenih	361,000		361,000	309,524	86
Putni troškovi	190,000		190,000	152,069	80
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	110,000		110,000	83,853	76
Izdaci za energiju i kom. usluge	195,000		195,000	124,743	64
Nabavka materijala	365,000		365,000	291,019	80
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	70,000		70,000	35,675	51
Unajmljivanje imovine i opreme	500,000	-243,500	256,500	179,498	70
Izdaci za tekuće održavanje	755,000	215,000	970,000	883,432	91
Izdaci za osiguranje	11,000		11,000	4,326	39
Ugovorene i druge posebne usluge	523,000		523,000	372,941	71
2. Kapitalni izdaci	359,000	28,500	387,500	274,712	71
Nabavka zemljišta			0		
Nabavka građevina			0		
Nabavka opreme	335,000	28,500	363,500	259,528	71
Nabavka ostalih stalnih sredstava	24,000		24,000	15,185	63
Rekonstrukcija i invest.održavanje			0		
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
5. Novčane donacije	0	699	699	0	0
Primljeni transferi RS-naknada štete od poplava		699	699	0	0
6. Programi posebne namjene	5,000		5,000	5,000	100
Primici od prodaje stalnih sredstava	5,000		5,000	5,000	100
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	5,989,000	699	5,989,699	5,137,359	86

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 27.02.2019. godine.

direktor
Aleksandar Zolak

Bilanca stanja na 31.12.2018. godine

Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH

Tablica II.

Opis	31.12.2018.	31.12.2017.	Procenat 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	47,633	45,671	104
Novčana sredstva		11,170	0
Kratkoročna potraživanja	47,633	34,501	138
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi			
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	2,342,373	2,261,375	104
Stalna sredstva	5,695,719	5,155,671	110
Ispravka vrijednosti	3,353,345	2,894,295	116
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	2,342,373	2,261,375	104
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	2,390,006	2,307,046	104

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	852,983	1,183,878	72
Kratkoročne tekuće obveze	439,767	463,343	95
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obveze prema zaposlenima	230,247	217,510	106
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	182,968	503,026	36
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	2,342,373	2,261,375	104
Izvori sredstava	2,342,373	2,261,375	104
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	3,195,356	3,445,254	93
------------------------------	------------------	------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na nivou Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo dana 27.02.2019. godine

Direktor
Aleksandar Zolak

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba dobiti odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje financijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru financijskog izvješćivanja, te da je odobrilo financijska izvješća.

Rukovodstvo **Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Agencija) dužno je osigurati da financijska izvješća za 2018. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o financijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15 i 91/17) i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu (Službeni glasnik BiH broj 8/18) i pratećim naptcima, pojašnjenjima i smjericama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da financijska izvješća daju fer i istinit prikaz financijskog stanja Agencije.

Pri sastavljanju takvih financijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da financijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 20.05.2019. godine

direktor
Aleksandar Zolak